

FFV-U/CVA

Personaltidning inom FFV Underhåll/CVA

CVA-nytt nr 8

Oktober/November 1978

Från sjukvård till friskvård

Har pågår gemensamt arbete! Hälsocentralens personal har samlats till internt möte.

Fria läkarvård var förmodligen inte känt bland de gamla grekerna, men redan de första CVA-arna som påbörjade sin verksamhet i Arboga 1945 kände till begreppet. Även om det - sett med 70-talets ögon - finns skäl att anmärka på 40-talets "företagshälsovård" så bör ingen skugga falla över dåtidens intensiva satsning på närbkontakt. Som exempel kan nämnas, att sjuksköterskans rum användes såväl för expeditionsgöröml som för av- och påklädning (bak döljande skärmar) och behandling. På den punkten, liksom i övrigt, har den fria läkarvården genomgått påfallande förändringar under de senaste 30 åren.

Det var först vid 50-talets mitt som den fria läkarvården blev "fri" i egentlig mening. Då grundades den allmänna sjukförsäkringen och löneavdragen för läkar-

besök under arbetstid slopades. Vår egen hälsocentral genomgick flera "ansiktslyftningar" under 60-talet med utökning av lokaler och personal. Inför en varslad förändring av företagshälsovården blev en omfattande tillbyggnad nödvändig och efter semestern 1977 flyttade personalen in i nuvarande lokaler. I förändringsplanerna gavs också riktlinjer om en övergång från tidigare koncentration på sjukvård till en allt intensivare satsning på förebyggande vård.

Vård av sjuka blir vård om hälsa

Under det senaste decenniet har debattens vågor gått höga kring hälsoriskerna i arbetslivet. Många åtgärder har vidtagits från samhällets sida för att skapa en tryggare arbetsmiljö. För de statsanställda slöts ett avtal den 1 juli 1976 som innebär att staten i samverkan med de anställda och deras fackliga organ ska

- skapa och utveckla resurser för förebyggande och rehabiliterande åtgärder och,
- där så är möjligt och lämpligt, även sjukvård för akuta sjukdoms- och olycksfall på arbetsplatsen.

Företagshälsovården omfattar idag tre funktioner: medicinsk, teknisk och psykosocial. Varje funktion strävar efter att

Text: Anne Allard

Foto: Thomas Kihlman

inom sitt speciella område uppnå målet att förebygga sjukdomar. Eftersom verksamheterna i hög grad griper in i varandra krävs också ett nära samarbete. En av samarbetsformerna som gradvis utvecklats vid vår hälsocentral är de gemensamma arbetsplatsbesöken. De första, trevande försöken har också gjorts att hålla regelbundna, interna möten. De anställda vid hälsocentralen har gemensamt valt en facklig företrädare som deltar vid hälsorådets möten. Därför är det av stor betydelse att man tillsammans kommer överens om vilka problem och önskemål som ska framföras där.

Vad är det för särskilt med hälsorådet?

Målet med dagens företagshälsovård är, att varje statlig myndighet och dess anställda ska ha tillgång till kvalificerad hälsovård. I vårt land har inrättats åtta regionala hälsoråd som ska ansvara för uppbyggnaden av hälsocentraler och lokala hälsoråd. I dessa hälsoråd ska de anställdas representanter vara i majoritet och facket utser också ordförande och vice ordförande. Arbetsgivarsidan utser två representanter.

Myndigheter som redan tidigare bedrivit hälsovård får tills vidare fortsätta denna verksamhet. Där inrättas särskilt hälsoråd, vilket är fallet här hos oss. Det särskilda hälsorådet har i princip samma representantfördelning, befogen-

Utbildning sid 3

Nyanställda sid 4

FFV-U i skolan sid 5

heter och ansvar som de lokala hälsoråden. Det står som arbetsgivare för personalen vid hälsocentralen, tillsätter personal samt planerar och leder den administrativa organisationen av företagshälsovården i samråd med regionala hälsorådet och inom ramen för tilldelade medel. Skyddskommittén i sin tur lägger upp riktlinjerna för det praktiska arbetet bland annat med tanke på hur insatserna proportionellt ska fördelas mellan förebyggande vård och sjukvård.

Den nye arbetsgivaren

Särskilda hälsorådet vid FFV-U i Arboga har från och med maj månad följande sammansättning där mandattiden gäller till och med budgetåret 1979/80 med undantag för hälsocentralens representant som sitter kvar tills vidare:

Ordf	Lennart Stjernström	FCTF
V ordf	Gunnar Sandblad	SACO/SR
Ledam	Harry Kjerling	FCTF
	Ove Östby	SF
	Gösta L Johansson	"
	Arne Rydeborg	FFV-U
	Harry Rosevall	"
Adjung	Gerd Löfgren	Hälsocentr

- Sedan 1 juli i år arbetar hälsorådet inom ramen för de medel som tilldelats i 1978/79 års budget. Hitills har vi bara haft två möten i år och planerar ett tredje, men så snart vi blivit varma i kläderna hoppas vi kunna samla rådet 5-6 gånger

varje år, berättar Lennart Stjernström.

- Några fasta riktlinjer för arbetsrutinerna har vi inte hunnit dra än utöver vad som sägs i avtal och föreskrifter. Vi får prova oss fram i samarbete med hälsocentralens personal. Dom har alla förutsättningar att bedöma hur arbetsplats och arbetsformer ska utvecklas för att fungera bäst.

- Förutom att Gerd Löfgren deltar vid våra sammanträden som representant för hälsocentralen kallar vi också annan personal därifrån om vi tar upp frågor som kan vara av speciellt intresse för någon enskild. Själv kommer jag att kallas till hälsocentralens interna möten före hälsorådets sammanträden för att informera personalen om vilka frågor som kommer att behandlas.

- Det är vanskligt att idag uttala sig om framtida satsningar. Vi vet ju ingenting om när särskilda hälsorådet kommer att ombildas till lokalt hälsoråd. Däremot vet vi att övriga statliga myndigheter i Arboga kan anslutas till särskilda hälsorådet innan detta sker, allt enligt budgetdepartementet.

- Under tiden går arbetet vidare enligt dom förutsättningar vi nu har med utveckling av den förebyggande vården och utbildning av personalen. Bland annat planerar vi nu i samarbete med regionala hälsorådet att ordna kontaktträffar för de olika hälsocentralerna inom regionen. Det ger personalen möjlighet att samlas och utbyta råd och erfarenheter.

Hambn sköter patientkontakterna med tidsbeställning och förfrågningar medan Ulla Öhman och Margot Olofsson fungerar som mottagningsköterskor och sköter blodtryckskontroller, omläggningar, ger injektioner m m.

Tre av sjuksköterskorna - Stina, Ulla och Gerd - har byggt på sin grundutbildning med inriktning på företagshälsovård. De har gått kurser bland annat i Arbets- och skyddsstyrelsens regi. Margot är utbildad sjuksköterska och Britta är undersköterska.

Ulla Öhman

- Att hålla en fast fördelning mellan sjuk- och hälsovård är nästan omöjligt, säger Ulla. - Det skulle som exempel kunna innebära att de tre av oss som har företagshälsovårdutbildning enbart arbetade med hälsovård medan de övriga skötte den sjukvårdande delen. Men så fungerar det inte. Vi arbetar tillsammans och hjälps åt med i stort sett allt arbete och alla problem som kan uppstå på mottagningen. På samma sätt turas vi om att följa med på arbetsplatsbesöken för att ge alla en möjlighet att delta i det gemensamma arbetet vid hälsocentralen.

En enhet - Tre funktioner

För statsanställda har tillgång till läkare och sjukvård med tiden kommit att framstå som en självklar förmån. Samtidigt har på senare tid samhällets läkarbrist och långa väntetider fört med sig ett ökat tryck på företagshälsovårdens sjukvårdande del. Att centralt bestämma hur stor del av vardera sjuk- och hälsovård som ska ingå i företagshälsovårdens medicinska verksamhet skulle stöta på problem. Möjligheterna att astadkomma en fungerande uppdelning varierar med de olika resurser lokala enheter har till sitt förfogande. Rent allmänt betonas i direktiven för verksamheten, att företagshälsovården i huvudsak bör vara förebyggande och att sjukvårdsbehovet i största möjliga utsträckning ska tillgodoses via samhällets sjukvård.

Carl Nyström - Calle kallad

Den medicinska delen är den största av företagshälsovårdens tre funktioner vid vår hälsocentral. Det stora lasset dras av nio personer av vilka "doktorn", Carl Nyström, än så länge ensam representerar det manliga könet.

- Att över en natt radikalt förändra företagshälsovården och minska ned sjukvården skulle drabba både patienterna

och oss själva. Övergången måste ske successivt och dessutom bör poängteras att sjukvården kommer att finnas kvar även i framtiden.

- Vi kommer att arbeta gemensamt med övriga funktioner bland annat ute på arbetsplatserna, i skyddskommittén och anpassningsgruppen men också intern inom hälsocentralen. Vi har inte bestämt än hur ofta vi ska träffas gemensamt, men vi är överens om att det åtminstone ska ske före varje hälsorådsmöte.

- Så långt kan man idag sja om framtiden men i övrigt är det hela fortfarande ganska vagt. Själv ska jag i dagens läge varje vecka arbeta ungefär till 45 procent med förebyggande vård och i övrigt med sjukvård. Men några fasta gränser för fördelningen går inte att hålla dels på grund av att patientunderlaget kan variera från vecka till vecka, dels med tanke på att jag själv kan bli förhindrad av olika skäl. Hur det problemet ska tacklas vid en framtida omfördelning av hälso- och sjukvård kan jag inte uttala mig om. Vi vet ju inte heller hur länge vi kommer att ha ett särskilt hälsoråd. Så småningom blir vi kanske mer styrda av det regionala hälsorådet och det är omöjligt att säga hur vi då kommer att arbeta.

Det arbete som utförs på mottagningen av våra sköterskor är inte strikt uppdelat på olika personer, men en viss fördelning finns. Så håller till exempel Gerd Löfgren i laboratoriesidan med provtagning och analyser, Britta Bergqvist tar hand om sterilisering och instrumentvård, Stina

Stina Hambn

- En av uppgifterna i vårt arbete är att vid patientkontakter, dels via telefon och dels vid personliga besök, kunna göra en första bedömning av patientens besvär, berättar Stina Hambn. - För att inte vi själva eller läkaren ska drunkna i arbete gäller det att tillsammans med de vårdsökande diskutera sig fram till vilka som kan vänta, vilka vi själva kan hjälpa, vilka doktorn bör titta på och vilka som bör hänvisas till samhällets sjukvård. Naturligtvis får vi rådfråga läkaren i en del fall men många problem löser vi själva. Till stor hjälp i dessa fall är den erfarenhet som arbetet med tiden ger.

Det ska påpekas att varje anställd har rätt att söka annan läkare än företagsläkaren om och när man så önskar. Det har förekommit viss tveksamhet på den punkten i en del fall. För att den anställda ska få ersättning för läkarbesöket måste emellertid den behandlande läkaren vara taxebunden, dvs ansluten till försäkringskassan.

Fortsättning sid 6

UTBILDNINGSKATALOG

ÖVER

INTERNA KURSER INOM FFV-U

Under vintern/våren -78 gjordes en utbildningsinventering inom U-sektorn för budgetåret 1978/79. Resultatet blev en omfattande förteckning över önskemål om olika utbildningsinsatser. I budgeten har för sektorn totalt avsatts ca 11 Mkr för utbildningsändamål, vilket jämfört med föregående budgetår innebär en avsevärd satsning.

Dessutom finns ambitioner att genomföra och driva utbildning i egen regi för att bland annat få den så företagsanpassad som möjligt och samtidigt kunna göra kostnadsbegränsningar i vissa fall. För att så bra som möjligt disponera de medel som avsatts i budgeten har en särskild arbetsgrupp med företrädare för utbildningsfunktionerna i Arboga, Malmslätt och Östersund arbetat fram en utbildningskatalog för U-sektorn.

Utgångspunkter i arbetet har varit dels den fastlagda budgeten, dels utbildningsinventeringen. Syftet med katalogen är att den ska vara ett styrmedel för sektorns utbildningsresurser. Den ska också ge en återkoppling till den gjorda utbildningsinventeringen för alla dem som del-

tagit i inventeringsarbetet.

Katalogen ska vidare ses som ett första steg i att omsätta befintliga behov i konkreta utbildningsåtgärder. Innehållet består av följande fyra delar: administration, personal och miljö, teknik och övrigt. I katalogen redovisas inte de utbildningsåtgärder som genomförs av kursarrangörer utanför FFV. Inte heller redovisas utbildning som anordnas av HK för FFV gemensamt. Katalogen täcker inte heller den typ av kortare utbildning/information som bedrivs helt inom egen avdelning/sektion.

I många fall är utbildningsåtgärderna endast mycket kortfattat beskrivna. Om ytterligare information önskas (kursinnehåll, tidpunkt, anmälningar m m) eller om synpunkter finns på katalogen kan 8102 Ulf Johnsson, tfn 861 eller 8125 Per-Olof Olsson, Anders Ander och Ingrid Persson, tfn 265/187 kontaktas. Katalogen finns bland annat hos respektive sektionschef, kontorschef, utbildningskommittéledamöter.

Bo Lindström, 8130

Vraket dyker upp igen

På Fohlingtorps brygga har man lagt delar av Kvarnsjöns eget vrak. Ska det nu sluta som kaffeved, mantro?

Foto: Thomas Kihlman

Från Sjöfartshistoriska museet i Stockholm kom två dykare till Fohlingtorp den 7 september. De skulle titta närmare på vraket som hittades i dyn utanför badbryggan i början av juni månad.

Sedan man hämtat upp några delar på bryggan gjordes en undersökning av materialet, som sedan på nytt sänktes i avvaktan på en slutlig rapport.

En första bedömning tyder på att vrakdelarna härrör från en präm, som sannolikt byggdes i början av 1900-talet. Varvet vid Hjälmare Docka var storproducent av prämar för kanaltrafiken på den tiden. Då prämarerna tjänat ut eller då man inte längre hade något behov av dem sänktes de troligen i sjön.

När Sjöfartshistoriska museets rapport är klar får man slutgiltigt veta om vrakdelarna ska bevaras eller om de helt enkelt kan slängas.

Är du intresserad

av att byta ut dina gamla kvicksilverbatterier mot en helt ny typ av batterier för hörapparater?

Det här batteriet är för all del något dyrare - 5:15 mot 3:45 för den gamla typen - men märk väl att det ändå blir billigare att använda! Brukstiden är den dubbla vid en jämförelse med kvicksilverbatteriet och dessutom kan man slänga det i sophinken eller papperskorgen. Kviksilvermängden är så liten att den inte utgör någon miljöfara. Batteriet alstrar elektricitet genom att zink reagerar med luftens syre.

Den som är intresserad av att prova det nya batteriet kan kontakta mig. Vi kan då ordna med gemensamt inköp för att sänka kostnaderna ytterligare.

Gustaf Rollbäck
tfn 636 el 270

Avgått ur tjänst

Efter tio år vid CVA har en gammal tro-tjänare nu slutat sin anställning. Namnet är Liebherr, en Volvo FB 88. Kranen inköptes 1968 och kostade då 185 000 kronor. Den användes främst som lyftanordning vid markradarstationer och har under sin verksamhetstid modifierats två gånger. Men nu har utvecklingen hunnit ifatt och

förbi den gamla kranen. Den har fått se sig ersatt av moderna maskiner med större möjligheter att tillgodose dagens behov.

Med Gustav Joelsson vid ratten gick ekipaget till Solna för försäljning den 11 augusti. Vem vet - kanske får den en framtid vid någon byggnadsfirma.

Sven Johansson, 8601, var med och tog farväl av den gamle tro-tjänaren.

Foto: Hans Hedin

Ju fler vi är tillsammans .....

Tiden rinner iväg och många nya CVA-are har sällats till vår skara sedan april månad. Det är alltså dags att presentera de nyanställda, som under perioden maj till och med augusti fått fast anställning.

Vid augusti månads utgång var vi totalt 1931 anställda vid CVA, 1159 L- och 772 R-tjänstemän.

Så här ser han ut!

I CVA-nytt nr 4 presenterades de som nyanställda under årets fyra första månader. Men Birger Dahlberg, 6971, fick ni aldrig se eftersom han då ännu inte foto-graferat sig. Här är han nu emellertid. Välkommen!

Maj

Roy Åkerlind 4657	Lars-Åke Lindholm 6530	Gunnar Lövgren 6351	Lennart Christensson 4342
----------------------	---------------------------	------------------------	------------------------------

Harry Nääs 6952	Lars Karlsson 6943	Kennth Andersson 6951	Hans-Göran Nygren 6951	Jan Moen 6636	Michael Bäcklund 6942	Håkan Jansson 6634	Peter Ahlin 6970
--------------------	-----------------------	--------------------------	---------------------------	------------------	--------------------------	-----------------------	---------------------

Juni

Annica Lang 4430	Jan Daunfeldt 4232	Jonas Lundqvist 8241	Birgitta Törne 6530	Rolf Karlsson 6951	Lennart Öhlin 6953	Olle Holm 6230	Lennart Engberg 8631
---------------------	-----------------------	-------------------------	------------------------	-----------------------	-----------------------	-------------------	-------------------------

Juli

Elbe Carlsson 6921	Åke Karlberg 4342	Lars Svensson 4309	Curt Johansson 5700	Stefan Hjalmarsson 4330	Håkan Andersson 4432	Hans-Olof Larsson 4435	Lars Grindelid 4434
-----------------------	----------------------	-----------------------	------------------------	----------------------------	-------------------------	---------------------------	------------------------

Augusti

Hugo Söderholm 6230	Barbro Karlsson 6530	Kerstin Pettersson 8122	Nils Olof Hedberg 5233	Runar Krogh-Svendsen 8424	Gun Pettersson 6639	Anders Lundqvist 6942	Krister Björnold 6943
------------------------	-------------------------	----------------------------	---------------------------	------------------------------	------------------------	--------------------------	--------------------------

Populärt motorunderhåll

- Vad tror ni fiskaren i den lilla ekan tänker när han får se en stridsvagn köra ned i vattnet? frågar Kent Niklasson eleverna i klass 5 G.

Foto: Thomas Kihlman

Röster ur klass 5 G:

- Det var jättekul att få veta litet om motorer.
- Spica-motorerna var roligast!
- Vi har inte fått höra något om motorunderhåll förut.
- Det skulle vara kul om mamma eller pappa också kunde komma till skolan och berätta om sitt jobb.

Måndagen den 2 oktober tog Kent Niklasson, 6332, semesterledigt för att kunna ägna sig åt undervisning. Det var Tunaskolans elever - och bland dem sonen Erik i klass 1 F - som fick se bilder och höra berättas en del om FFV-U motorunderhåll. Idén till arrangemanget tog Kent själv upp vid ett föräldramöte i september månad. Då förslaget väckte intresse både bland föräldrar och lärare kontaktade han Tunaskolans studierektor, Veine Eliasson, som

hjälpste till med planering och samordning av det hela.

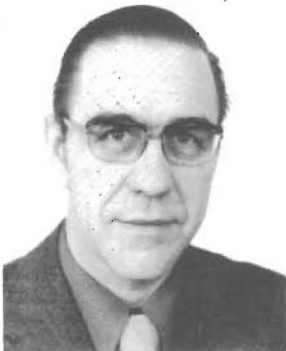
Alla tio klasserna i Tunaskolan fick ta del av bildvisningen och elevernas entusiasm var inte att ta miste på. Också lärarna var mycket positiva och gav Kent en eloge för sättet att genomföra presentationen. Eriks klassföreståndare, Anna-Greta Sandqvist, berättar:

- Den här formen av samarbete mellan föräldrar och skola är inte ny för oss. Däremot var det första gången klass 1 F fick tillfälle att vara med. Vi vill väldigt gärna att föräldrarna medverkar på det här sättet i skolarbetet. Hon tillägger skämtsamt: - Nu finns det förstas en risk att inga andra föräldrar vågar ställa upp när Kent har gjort så bra ifrån sig.

Själv tycker Kent att det hela var en trevlig erfarenhet och att presentationen var medryckande kan både redaktör och fotograf intyga. - Skulle det visa sig att fler är intresserade av att få veta något om vårt motorunderhåll på det här sättet ställer jag gärna upp igen, säger Kent.

In Memoriam

Den 16 september avled Arne Einar Corsell i en ålder av 51 år.

Han var född den 2 april 1927 i Österplana församling, Skaraborgs län. Sin anställning vid CVA började han i april 1949 och arbetade här som verkstadsingenjör vid normalfiesektionen.

Från C Eklund FFV-U, J Welin FFV-U, K Byström QU:CVA, S-A Rydell FFV-U, G Almqvist FFV-U, K Rosin QU:CVA, R Wickström QU:TELUB, S Larsson QU:CVA, O Ståhl QU:CVM, R Hansson QU:CVA, Maidy Lennrud QU:CVA, B Hivander QU:CVM, G Fogelqvist F:QPRU, S Östberg QU:CVM, L Ekström QU:CVA, L Swänsön QU:CVM, L-B Ahl QU:CVM, B Eriksson FFV-U, L Molin QU:CVM. Foto: Hans Hedin

Toppen

Länets jaktvårdskonsulent, Christer André, besökte våra fyrfota vänner den 6 september för en kontroll av antal och hälsotillstånd. Varje år görs en sådan inventering av djurstammen och årets resultat visade att hjortarnas antal för närvarande är omkring 20 stycken. Dessutom tycks djuren leva i högönsklig välmåga på CVA område. Också vår "grand old lady" Lisa, som en tid sett något skabbig och nedgången ut, är i fin form enligt Christer André.

Botten

När vi andra njuter av dygnets lediga timmar i hemmets vrå går vakterna sina ronder vid CVA anläggningar. Då antecknar de bland annat allt det där vi glömde bort att göra innan vi gick hem.

Så här såg en del av listan ut för september månad:

- Apparat ej frånslagen by 1
- Belysning tänd i Ekbacken
- Instrument ej frånslaget by 7
- Kaffekokare ej frånslagen by 198
- " " by 1
- DIS 976 olåst vid Ekbacken
- Ytterdörren Åsby kursgård olåst
- Kaffekokare ej frånslagen barack 35
- Apparat ej frånslagen by 1
- " " by 10
- Kaffekokare ej frånslagen by 5
- Räknemaskin ej frånslagen by 1
- Radioapparat ej frånslagen Ekbacken
- Kopieringsmaskin ej frånslagen by 5
- " " by 1
- Vattenläcka by 1
- FLS 906 olåst vid Ekbacken

Låt oss enas om en skärpning!

Tisdagen den 15 augusti besöktes FFV-U i Arboga av personal från F-QU ("flygförvaltningens" kontrollavdelnings underhållskontroll) placerad vid CVA, CVM, TELUB och FMV-F. Rundvandringsprogrammet utformades till stor del efter gästernas önskemål. Under onsdagen samlades sedan besökarna till ett internt sammanträde innan man vände åter till respektive hemort.

En enhet - Tre funktioner...

Inger Eriksson och bakom henne Gerd Löfgren i laboratoriet. Inger ersätter Britta Bergkvist, som är sjukskriven tills vidare.

- Redan nu arbetar vi med förebyggande vård i den tunga bit som utgörs av olika hälsokontroller, påpekar Gerd. - Till att börja med har vi hälsokontroller vid nyanställning med hörselundersökning. Från 30 års ålder görs en allmän hälsokontroll av alla anställda vart femte år. Förutom detta kallas anställda som arbetar på utsatta arbetsplatser till riktade hälsokontroller med jämna mellanrum. Hörselkontroll på personal som arbetar i bullrig miljö räknas också dit. Vi har resurser att här ta i stort sett alla prover som ingår i kontrollerna inklusive hörselprov. För analyserna måste vi ibland vända oss till andra laboratorier och likaså görs röntgenundersökningarna vid lasarett.

Det är viktigt att hålla sig informerad om alla nyheter och förändringar som sker inom företagshälsovården idag och det ger samtidigt upphov till många frågor. När en förskjutning av arbetet tar form mot en större del förebyggande hälsovård måste nedskärningar göras på andra områden, det är alla överens om. Men var ska nedskärningarna göras? Det ansvarsfulla arbetet som patientkontakterna innebär med rådgivning och hänvisning kommer säkerligen att växa betydligt. Men i vilken utsträckning? Och hur kommer det att gå med bland annat den sjukvårdande del som vi idag erbjuder våra pensionärer?

Margot Olofsson gör en omläggning.

Överensstämmelsen är stor bland sköterskorna om att man önskar få större kontakt med hälsorådet. Skulle det inte vara ett steg mot bättre kontakt om hälsorådets möten förlades till hälsocentralen såsom regionala hälsorådet föreslagit? Och kunde inte fler av hälsocentralens befattningshavare erbjudas möjlighet att sitta med vid rådets möten?

Det är tråkigt att behöva konstatera att en av våra medarbetare sedan nio år tillbaka nu lämnat oss för att börja en ny tjänst, men vi önskar Berit Hahne all lycka i sitt nya arbete!

Samtidigt kan vi glädja oss åt att få hälsa hennes efterträdare, Ulla Jebesen,

välkommen. Ulla kommer närmast från centralexpeditionen. Tillsammans med Anita Andersson ska hon nu sköta kontorsgöromålen för de medicinska och psykosociala funktionerna. Det nya arbetet rör alla de administrativa funktionerna kring sjuk- och friskanmälningar. Arbetsplatser och lönekontor måste underrättas, kontakter med försäkringskassan ska tas och anteckningar ska föras på sjukorten. Lasarettbesök och havandeskapsledigheter hör också till de rutiner som registreras och meddelas vidare med Ullas hjälp.

Ulla Jebesen

- Jag har bara arbetat ett par veckor med mitt nya arbete och har väl inte hunnit med att sätta mig in i det helt och hållet, säger Ulla. - Det är många saker att hålla reda på, men som alltid är det roligt att arbeta med något nytt och jag tror säkert att jag kommer att trivas. Barbro och Eivor kommer att få hjälp av mig med utskrifter och liknande, och jag har redan hunnit känna mig för litet på det området också.

Den medicinska delen får också hjälp med journalskrivning, räkningar skrivs på de patienter läkaren behandlat och skickas sedan vidare till inköpssektionen, alla provsvar förs in på lab-listor och journalerna arkiveras, allt med Anitas hjälp.

Anita Andersson

- När det inte är mer arbete än normalt så fördelar vi det så här mellan oss. Men om det blir toppar eller om någon av oss får extra mycket att göra hjälps vi åt. Alltså lär vi oss också att sköta varandras sysslor. Det är en stor fördel om någon av oss är sjuk eller behöver vara ledig av någon annan anledning, säger Anita. - När det gäller allt det nya som händer inom företagshälsovården så tror jag inte att vi två kommer att beröras i lika stor utsträckning som dom övriga här på hälsocentralen, men vi deltar förstas i dom interna mötena.

Den nyaste posten vid den medicinska funktionen har Barbro Liliekvist-Andersson vår sjukgymnast, som CVA-nytt presenterade då hon började sitt arbete här i februari månad.

- Tidigare jobbade jag direkt under personalavdelningen men i samarbete med hälsocentralens övriga personal. Då man

enligt det nya avtalet delade upp företags-hälsovården i tre funktioner placerades sjukgymnasten under den medicinska funktionen. Ändå berör mitt arbete i hög grad alla dom tre funktionerna.

- Min arbetssituation är så ny inom företagshälsovården och mitt arbete grundar sig därför helt på de nya lagar och avtal som vuxit fram på senare tid. Då är det också naturligt att jag till stor del arbetar med förebyggande vård. Lagen sätter ju en gräns för omfattningen av den sjukvårdande delen vid vård av sådana besvär som framkallats av arbetet - arbetsplatsanknuten sjukdom. Sjukvård utöver detta ska alltså skötas via samhällets försorg och inte via företagshälsovården. Men naturligtvis är det svårt att avgöra när en sjukdom framkallats av arbetet och när den är av annat slag.

- Sedan starten i februari har jag nu hunnit så långt att jag kunnat sätta igång ett större kartläggningsarbete. Det gäller en arbetsmiljöanalys för en speciell arbetsgrupp och då rör det sig i första hand om belastningsergonomi (ergonomi = läran om hur man anpassar arbetet till människan). Impulser till sådana här kartläggningar och till nya arbetsuppgifter överhuvudtaget får jag dels då jag är ute på arbetsplatserna och dels genom samarbetet med dom andra funktionerna.

Barbro Liliekvist-Andersson tar pulsen på Göran Lang.

När det gäller den medicinska funktionen består samarbetet till största delen av att Calle remitterar patienter till mig. Varje vecka har vi sedan genomgång av våra gemensamma patienters aktuella problem. Ibland händer det också att det kommer remisser från läkare vid lasarett.

- Samarbetet med den tekniska delen rör mest det direkta arbetet på arbetsplatserna där skyddsingenjören och jag tillsammans försöker hitta lösningar på hur man kan förändra arbetsplatser som är olämpliga ur ergonomisk synpunkt.

- Psykiska och sociala problem leder ofta till muskelspänningar som i sin tur leder till smärtor. Sjukgymnasten kommer därför ofta i kontakt med den psykosociala funktionen och det är en stor tillgång för mig att kunna ha ett så nära samarbete med personalkonsulenten. Vi samarbetar också en hel del i frågor som

rör friskvård, vilket intresserar oss båda mycket.

- Bland deltar representanter för hälsocentralens alla tre funktioner vid arbetsplatsbesöken, men många gånger går vi ut två och två eftersom det är lättare att komma människorna närmare då. För att kunna nå fler människor med belastningsproblem, i första hand från rygg och nacke, skulle jag vilja arbeta med grupper för att ge gemensam upplysning, undervisning och träning. Men till det behövs större utrymmen än jag nu har tillgång till. Samma önskemål har jag när det gäller avspänningsträningen, som också kan ske i grupp. Jag skulle på det sättet kunna samla fler människor och undvika väntetider.

All vår början bliver svår .....

Traditionellt har företagshälsovården vuxit fram ur arbetarskyddet. På arbetsmiljöns och arbetarskyddets område har det skett en explosionsartad utveckling under 70-talet. I takt med rapportflödet om miljöfarliga ämnen, skadliga arbetsmiljöer och olämpliga arbetsförhållanden har kraven på säkerhet, miljöförbättringar och hjälpmedel skärpts. I vårt land utmynnade de sammanställda kraven i en ny arbetsmiljölag som trädde i kraft den 1 juli i år. Där betonas inte minst vikten av en totalsyn på människors arbetsmiljö.

På den tekniska funktionen ligger ansvaret att sprida kännedom om de föreskrifter som faller under den nya lagen. Skyddstjänsten, som man i dagligt tal kallar sig, är den andra av dagens tre funktioner inom företagshälsovården.

Hans Knutsson-Hall

- Hälsovårdens plats som en fristående enhet under hälsorådet är en knappt halvårsgammal nyordning. Därför är arbetsrutiner och formerna för verksamheten inte färdiga än. Vi söker oss fram till fungerande arbetsmetoder som ska motsvara dels målsättningarna i förordningar och avtal, dels skyddskommitténs och hälsorådets intentioner, säger Hans Knutsson-Hall, vår skyddsingenjör.

- Jag tror på den här formen av hälsovård och trivs med att arbeta inom en sådan här enhet. Det som tidigare var självständigt tekniskt arbetarskydd är nu en del av företagshälsovården. För mig känns det litet ovant, men jag hoppas att jag lär mig arbeta i grupp.

- En av huvuduppgifterna för mig var tidigare att övervaka att arbetarskyddslagets krav följdes och att bidra vid lösningar av aktuella tekniska skydds- och miljöproblem. Dom uppgifterna finns kvar men nu ska inriktningen ske mer mot förebyggande hälsovård. Ett exempel är arbetsplatsbesöken som görs varje vecka och där alla delar av hälsovården medverkar. Det är bland annat därifrån vi hämtar information om olika åtgärder som bör vidtas i förebyggande syfte. Skyddsombudsträffarna är en annan infor-

mationskälla. Där diskuterar skyddsombud och arbetsledning olika arbetsplatsproblem. En del av problemen klaras av direkt, andra hänskjuts till skyddstjänsten och vi blir inkopplade.

- Hur man än väljer att lösa olika problem är det viktigt att det sker i samverkan med skyddsombud och arbetsledning. Man bör följa upp att beslut som fattas blir verkställda inom rimlig tid och att genomförandet motsvarar önskemålen. Den uppföljningen bör vi försöka förbättra.

Sif Erlandsson

Skyddsföreskrifter, olycksfall och yrkesskador, riktade hälsokontroller, administrering av skoförsäljningen ... Ja, det är en hel del olika uppgifter som faller inom skyddstjänstens område. Sif Erlandsson svarar för expeditionen vid den tekniska funktionen.

- Visst är det mycket paper att hålla reda på, men det är ett roligt arbete som det aldrig går någon rutin i. Idag har vi i runt tal 560 skyddsföreskrifter där alla ämnen har klassificerats och indelats i bestämda grupper. Sedan gäller det att hela tiden hålla uppgifterna aktuella med tillägg och ändringar som strömmar in. Samma sak gäller skyddsombudens anvisningar. Det duger ju inte att arbeta efter regler som inte gäller längre.

- Den tekniska funktionen ska också övervaka tillsynen av praktiska arbets hjälpmedel som lyftinrättningar och lyftredskap. Alla utsatta yrkesgrupper kontrolleras regelbundet via riktade hälsokontroller. I det sammanhanget har vi hand om uppföljningen och meddelar respektive expedition när det är dags att kalla personerna i fråga till kontroll. Kontakter med försäkringskassan, riksförsäkringsverket och trygghetsnämnden vid frågor om olycksfall och yrkesskador hör också till våra uppgifter.

- Numera följer jag med på skyddskommitténs inspektionsvandringar och den möjligheten uppskattar jag verkligen. Annars märker jag inte några större förändringar i det dagliga arbetet sedan vi placerades under särskilda hälsorådet. Men allting är ju fortfarande nytt och ovant.

Sist men inte minst

Den psykosociala funktionen har under långa tider försumrats, inte bara i arbetslivet. När man talat om hälsovård har det till 99 procent rört sig om vård av kroppen och dess funktioner. Att de själsliga, eller psykiska, funktionerna behöver vård i samma omfattning har länge förnekats. "Hjärnskrinkleri" är bara en av många nedlåtande benämningar som denna vårdform fått dras med. Först under de senaste 10 åren har vikten av psykisk hälsa fått ordentligt fotfäste inom företagshälsovården. Tabuföreställningarna börjar långsamt luckras upp och en av människans högst normala funktioner börjar nu äntligen accepteras.

Ensam om att leda den yngsta av före-

tagshälsovårdens tre funktioner är Eivor Jonsson. I april 1977 började hon sitt arbete som personalkonsulent vid CVA. Att hon är enda person inom sin funktion innebär inte att hon arbetar ensam.

- Vi fungerar ju som en enhet och får jobba en hel del över gränserna. En människas problem har också mycket ofta olika sidor som kan omfatta flera av våra funktioner. Min uppgift som personalkonsulent är i stora drag att hjälpa till med kontakter mellan den enskilde och företaget liksom mellan den enskilde och samhället. Jag vill gärna understryka, att en kurator är utbildad socionom och inte psykolog. Bland före kommer en del missförstånd på den punkten.

- Kontakterna tas ofta spontant och rör alla slags mänskliga problem. Vad som i första hand berör mitt arbete är de psykiska reaktionerna på problemen. Ofta finns det anknytningar till arbetet, men det kan också röra sig om djupt personliga problem eller problem med relationerna till andra människor. Hit till min mottagning kommer 5-6 personer varje dag. Det låter kanske litet, men tänk då på att mänskliga problem sällan är av den arten att dom kan lösas på bestämda tider.

- Friskvård i alla dess former intresserar mig mycket och där försöker jag bidra genom att ägna mig åt människor med viktproblem. Det rör sig då inte bara om övervikt. Trots allt finns det personer som väger för litet även om dom är färre till antalet än de överviktiga. Erfarenheter av den här formen av friskvård har jag från mitt tidigare arbete vid lands tinget. Hittills har rådgivningen varit individuell, men det vore bra om vi kunde nå så långt att vi kunde samlas i grupper.

Eivor Jonsson

Alla behöver inte längre den individuella rådgivningen utan skulle istället behöva arbeta vidare tillsammans ungefär som i en studiecirkel. Men för att kunna genomföra det krävs större lokaler och helst då en gymnastiksal.

- En annan relativt stor del av arbetet rör rent administrativa sysslor. Det gäller kontakter med försäkringskassan beträffande förtidspensioner, sjukbidrag och liknande saker. I vår anpassningsgrupp är jag både föredragande och handläggare, vilket innebär att jag tar upp och presenterar dom olika fallen i gruppen. Jag hjälper sedan till med problemlösningar och omplaceringar. Gruppen behandlar ungefär femton fall varje månad.

- I det sammanhanget är det viktigt att påpeka, att jag inte är redovisningskyldig i mitt arbete. Tvärtom! Mitt arbete bygger ju på ett förtroendeförhållande människor emellan och jag har tystnadsplikt.

- Personligen förefaller mig CVA vara en relativt bra arbetsplats som inte skapar några överkomliga problem. Men här - liksom på andra håll - anser jag att

kvinnornas situation är svårare än männens. Dom råkar mer illa ut på grund av att dom möts av mindre förståelse i arbetslivet.

- Ett eget ansvar anser jag mig ha i dom personalsociala frågor jag kommer i kontakt med. Det gäller för mig att hjälpa människor som är låsta i sina problem att hitta egna nycklar till problemen. Om besvärerna är av sådan art att mer omfattande hjälp krävs, fungerar jag som stödkontakt i väntan på att andra hjälpåtgärder kan sättas in.

- Till sist skulle jag bara vilja säga att en av dom stora fördelarna med mitt yrke är, att jag får arbeta i nära kontakt med människor, för jag tycker väldigt mycket om människor!

- 0 -

Sport & Motion

CVA-mästare i tennis 1978:

Curt Johansson

CVA-mästerskapen i tennis spelades under augusti månad och bjöd som vanligt på intressanta matcher. Även om en del nya spelare har dykt upp, så visar resultaten att "gamla säkra kort" fortfarande klarar sig ganska bra.

I herrsingel segrade nyanställda Curt Johansson och han blev CVA-mästare efter överlägset spel. (Senare samma månad blev han också FFV-mästare). Curt är bosatt i Köping och har bland annat allsvenska tennismeriter från den tid då Köpings TK hade ett starkt och fruktat tennislag. Curt är ett välkommet tillskott för CVA-tennisen och tennissektionen säger grattis till singelsegern och önskar honom välkommen till CVA.

I herrdubbel försvarade Gunnar Eklund/Nisse Peterson sin fjolårstitel genom finalvinst över Stig Hahne/Ingemar Gustavsson. (Även dubbelmästarna tog senare hem segern i FFV-mästerskapen). Ett starkt dubbelpar är Lennart Stjernström/Peter Kurtmar, där den sistnämnda ökat sin spelstyrka flera klasser och det ska bli intressant att följa hans utveckling.

Olle Åberg vann veteranklassen genom att i finalen vinna över Sten Johans-

OBS!

Personal tillhörande riskgrupperna med hjärt-/lungsjukdomar eller sockersjuka erbjuds kostnadsfri influensavaccinering. Anmälan till hälsocentralens läkarmottagning, tfn 250 före den 10 november 1978.

Carl Nyström

Det är dags att

lämna in TRIM-korten den 3 november! Nu när september och oktober månader säkert är så gott som fulltecknade ska resultaten räknas ned och korten får bli lottsedlar i första dragningen den 15 november. Men vid det laget har vi redan hunnit "trimma" vidare en bit in på nästa period, eller hur?

son. Elmer Axelson kämpade som vanligt bra och belade en fjärde plats. Bland annat slog han för tredje året i rad Bertil Sund. Anders Ander, en av favoriterna, gick på en mina i första matchen (Sten Johansson) och så var det "guldkantade" kortet borta.

B-klassen såg välspelande Göran Bengtsson som segrare och Göran blir flera klasser bättre om han lär sig "trycka" till bollen hårdare.

Tyvärr ingen damklass att redovisa, men visst finns det väl tennisintresserade damer på CVA, eller hur?

Resultat

Herrsingel klass A

- 1 Curt Johansson
- 2 Nisse Peterson
- 3 Stig Hahne

Herrsingel klass B

- 1 Göran Bengtsson
- 2 Roger Jacobsson
- 3 Roger Blomqvist

Herrdubbel

- 1 G Eklund/N Peterson
- 2 S Hahne/I Gustavsson
- 3 P Kurtmar/L Stjernström

Veteraner

- 1 Olle Åberg
- 2 Sten Johansson
- 3 Sven Jonsson

Nisse Peterson

Att "gå på nät" tycks vara dubbelmästarnas, Gunnar Eklund/Nisse Peterson, vinnande stil. (Bilden tagen vid FFV-mästerskapen).

Foto: Anders Ander

Insändaren

Har ni märkt att det ibland kan ta mycket lång tid för olika tidskrifter att cirkulera? Liggtiden hos varje mottagare kan vara från fjorton dagar till flera veckor. Det finns exempel på att cirkulationen tagit närmare ett år.

Om du inte själv är tillgänglig för att ta hand om tidskrifterna, se till att någon i din omgivning gör det. Du kan ju få dem åter.

"Vän av ordning"

GRATTIS!

50 År

2 nov	Holger Larsson	4730
5 nov	Göte Persson	6639
5 nov	Ingemar Carlsson	5236
6 nov	Åke Bertilsson	5530
13 nov	Stig Ståhl	5145
18 nov	Rune Jansson	8650
19 nov	Sven-Olof Otterbro	4260

OBS!

Om någon ej önskar sitt namn i denna spalt var vänlig meddela detta i god tid
Red

Avgångna

I Pension

30 sept	John Wirselius	4270
31 okt	John Johansson	8634

Tack

Ett varmt tack till alla som kommit ihåg mig med besök, blommor och presenter under min vistelse på Regionssjukhuset i Örebro.

Alvar Persson. 4233

Hjärtligt tack för den glädjande uppvaktningen jag erhöi på min födelsedag.
Ingvar Fredriksson

På detta sätt riktar jag ett varmt tack till chefer och arbetskamrater för uppvaktningen på min 60-årsdag.
Sten Molin

Hjärtligt tack till chefer och arbetskamrater för all uppvaktning i samband med min pensionsavgång.

John Wirselius, fd 4270